

DÉ THRILLERSENSATIE UIT ZWEDEN

EMELIE SCHEPP

DE AUTEUR VAN **MEMENTO** EN **NARCOTICA**

SUB ROSA

Het stortregende en de ijskoude wind waaide door zijn versleten trainingsbroek. Rillend duwde hij zijn lichaam tegen de houten gevel van het gesloten jongerencentrum. Vanaf deze plek had hij zicht op de natte straat en het bushokje waar Zoran, Danne en Martin stonden.

De kopers waren gekomen en gegaan en de mannen waren nu klaar. Ze hoefden alleen het geld en de overgebleven zakjes nog te tellen, daarna mocht hij naar huis.

Toch had hij pijn in zijn maag.

Hij wilde hier niet staan, wilde helemaal niets met de bende te maken hebben, maar had niet durven weigeren. De mannen hadden tegen hem gezegd dat hij op de uitkijk moest staan en dat mocht niet mislukken, dus kon hij zijn aandacht geen seconde laten verslapen.

Tegenover het bushokje lag het Vrinnevi-bos. De boomstammen vormden een zwarte, dreigende muur in de duisternis. Hij keek meteen weer weg, trok de rits van zijn capuchontrui zo ver mogelijk naar boven en wreef in zijn handen om zijn bevroren vingers op te warmen.

Hij verstijfde toen hij twee koplampen zag. Shit! Was dat een naderende auto? Ja, dat was het. Moest hij alarm slaan? Nee, de auto sloeg af bij de kapotte lantaarnpaal.

Zodra hij uit het zicht was, keek hij weer naar de mannen in het bushokje.

Zoran wees naar het bos. Het leek alsof hij iets had gezien. De anderen knikten grijnzend, stopten het geld en de zakjes weg en liepen snel naar het bos.

Hij ging rechtop staan, maar ze waren alle drie tussen de bomen verdwenen.

Waarom gingen ze zomaar weg?

Hij keek snel naar de straat. Geen auto of mens te zien. Alleen zwart asfalt dat nat van de regen was.

Plotseling hoorde hij geschreeuw in het bos.

Hij hield zijn adem in en luisterde gespannen. Het klonk alsof iemand schreeuwde om iets vast te houden.

Voorzichtig liep hij naar de bosrand en keek tussen de bomen door. Nu zag hij de mannen in de verte.

'Jesus...' mompelde hij.

Ze vochten met iemand die op de grond lag, maar wie was het? Dat kon hij niet zien. Toch was het griezelig.

Hij ging achter een boom staan en stampte een paar minuten ongeduldig met zijn voeten terwijl hij wachtte tot de mannen terug zouden komen, maar er gebeurde niets.

Hij keek weer achter de boom vandaan. Zoran, Danne en Martin waren verdwenen.

Zijn hart sloeg hard in zijn borstkas terwijl hij het donkere bos in liep. De grond was zacht en nat, het rook naar aarde en verrotte bladeren.

Hij liep om een boomstronk heen, duwde een paar sprietige berkentakken weg en liep verder het bos in.

Waar waren ze gebleven?

De regen was door zijn trui gedrongen en zijn voeten waren verstijfd van de kou in zijn doornatte sneakers. Hij mocht hier niet zijn, moest naar zijn uitkijkpost bij het jongerencentrum terug.

Op dat moment zag hij een eindje verderop iets op de grond liggen.

Wat was het? Een dier?

Hij veegde de regen met zijn mouw van zijn gezicht en liep langzaam verder. Een dier, het moet een dier zijn, herhaalde hij tegen zichzelf. Hij bleef abrupt staan en had het gevoel alsof zijn lichaam tot ijs bevroor. Zoran lag op de grond en zijn gezicht was bedekt met iets kleverigs. Was dat bloed? Ja, hij zag overal bloed. In zijn hals, op zijn jack, op de grond.

Hij wankelde naar achteren. De angst stroomde door zijn lichaam toen hij de lichamen van Danne en Martin een stukje verder weg zag liggen. Ze lagen net zo roerloos, zaten net zo onder het bloed.

'Shit, shit, shit...' kermde hij.

Hij hoorde een tak kraken en zag een gestalte tussen de bomen. Het was een vrouw. Haar haar zat tegen haar hoofd geplakt door de regen en ze had een harde trek rond haar mond.

Hij hurkte achter de dichtstbijzijnde struik, doodsbang dat ze hem zou zien, maar ze keek niet één keer om terwijl ze langzaam wegliep.

Drie weken later

Maandag

1

‘Ik zweer dat ik niet weet wie ze vermoord heeft.’

De jongen met het donkere haar die tegenover rechercheur Mia Bolander zat verschoof gefrustreerd op de stoel in de verhoorkamer. Hoewel hij eruitzag als een heel onschuldige twintigjarige, wist ze dat hij gewelddadig kon zijn. Armand Muric was betrokken geweest bij meerdere gevallen van mishandeling en was een paar jaar geleden vrijgekomen uit de jeugdgevangenis nadat hij zijn straf had uitgezeten omdat hij voor een pizzeria in Hageby de tanden uit de mond van een even oude jongen had geslagen.

‘Rustig maar, je vriendin heeft getuigd dat je thuis was. Je wordt niet verdacht en ik wil je alleen verhoren over wat er drie weken geleden op dinsdagavond gebeurd is,’ zei ze terwijl ze het blonde haar van haar voorhoofd streek.

‘Waarom hebben jullie me opgepakt als jullie weten dat ik het niet gedaan heb?’ vroeg Armand.

‘Zoals jullie zullen begrijpen is mijn cliënt verontwaardigd omdat hij al ruim een uur in deze kamer zit,’ voegde Armands advocaat, een man met een brede snor en een dubbele kin, eraan toe.

‘Dat begrijp ik,’ antwoordde Mia. ‘Maar ik moet weten wie Zoran Kader, Daniel Persson en Martin Lindberg vermoord heeft en hoe we die persoon te pakken kunnen krijgen. Je cliënt moet daar informatie over hebben.’

‘Moet hij dat echt?’ De advocaat verstrengelde zijn handen op zijn dikke buik.

‘Ja. Ze zijn namelijk alle drie lid van Komado, net als hij.’

Armand verschoof weer op zijn stoel. ‘Niet meer,’ zei hij. ‘Dat ben ik niet meer.’

Mia voelde haar geduld opraken. ‘En juist daarom moet je ons de

namen kunnen geven van alle personen en groeperingen die Komado op de een of andere manier bedreigd hebben.'

'Luister... ' Armand schoof de mouwen van zijn Adidas-jack omhoog, waardoor de tatoeages op zijn onderarmen zichtbaar werden. 'Ik heb niets met de bende te maken. Ik leid nu al ruim een jaar een fatsoenlijk leven, ik heb een baan en een gezin en ik wil heel graag...' Hij zweeg en slikte moeizaam. 'Ik wil mijn zoon heel graag trots maken, snap je?' ging hij verder. 'Ik wil hem en mijn broertje en zusje laten zien dat het mogelijk is om uit een bende te stappen, ondanks alle ellende die ik daardoor meegeemaakt heb.'

Mia probeerde te bedenken wat voor gevoelens Armand bij haar wekte. Was het medelijden? Misschien wel. Ze wist hoe groot de uitdaging was om je uit een crimineel netwerk terug te trekken, en dat de angst en de vermoedheid in zijn ogen echt waren. Ze had de blik eerder gezien, maar dat was lang geleden en daar mocht ze nu niet aan denken. Ze moest zich concentreren. 'Wat voor ellende heb je dan meegemaakt?' Ze sloeg haar armen voor haar pluizige zwarte trui over elkaar. 'Ben je bedreigd?'

'Nee,' antwoordde hij.

Mia keek hem onderzoekend aan. 'Waarom draag je dan een kogelvrij vest?'

Armands ogen werden donker en hij leek zijn woorden een hele tijd af te wegen voordat hij antwoord gaf. 'Kunnen jullie me niet met rust laten? Ik wil gewoon een prettig leven leiden met mijn gezin, oké? Dat betekent alles voor me, echt alles.'

'We doen het als volgt,' zei Mia en ze boog zich naar voren. 'Als jij ons iets geeft waardoor we verder kunnen met deze zaak, dan zorgen wij ervoor dat je vandaag nog contact krijgt met onze afdeling voor Slachtoffer- en Persoonsbescherming.'

Armand schudde zijn hoofd hevig. 'Nee, nee...'

'Jawel, nu is het jouw beurt om te luisteren,' zei ze vastbesloten. 'Als je ons helpt, dan helpen wij jou.'

'Maar ik wil jullie hulp niet. Ik zit allang niet meer bij de bende en als ik iets zeg, dan ben ik dood. Jullie weten ook dat het zo werkt.'

Mia zuchtte. Natuurlijk wist ze dat, maar uit pure frustratie om-

dat het onderzoek nog steeds stilstond had ze gehoopt te kunnen onderhandelen.

‘Het spijt me, maar dit verhoor leidt nergens toe,’ zei de advocaat. Hij frunnikte aan zijn snor. ‘Mijn cliënt zegt dat hij geen informatie voor jullie heeft, dus is er geen enkele reden om hem hier langer vast te houden.’

Mia beet op de binnenkant van haar wang en dacht na. Moest ze Armand laten gaan? Hoewel hij niets met de moord te maken had, was het duidelijk dat hij werd bedreigd. Toch wilde hij geen hulp van de politie. ‘Ik zal je niet langer vasthouden,’ zei ze uiteindelijk.

‘Ik mag dus weg?’ Armand keek naar haar.

‘Je mag gaan.’

Mia’s telefoon vibreerde in de zak van haar spijkerbroek. Ze pakte hem en zag dat het haar chef Gunnar Öhrn was. Ze wachtte tot Armand en de advocaat samen met de bewaker van het cellenblok de kamer hadden verlaten voordat ze opnam. ‘Wat is er, Gunnar?’

‘Ben je nog op het bureau?’ vroeg hij.

‘Ik ben in de verhoorkamer en ga nu naar huis.’

‘Kun je nog even naar me toe komen?’

‘Waarom dat?’ kreunde ze.

‘Ik wil je aan iemand voorstellen.’

Inspecteur Henrik Levin pakte de bovenste brief van het stapeltje dat op tafel lag. Achter het raam ging de zon onder. Het was nog maar eind april, maar het land had te maken met een hittegolf en de reclamefolders die Henrik net had weggelegd stonden vol aanbiedingen voor tuinmeubilair en barbecues.

Hij scheurde de envelop open en hoorde het ritmische gebonk van de afwasmachine op de achtergrond. Vroeger overstemden de kinderen alle geluiden rond deze tijd op een maandagavond, maar Felix en Vilma zaten in hun kamers met een computerspelletje en een koptelefoon op. Vilgot, hun jongste, sliep al.

‘Dit huisje heeft alles wat we nodig hebben.’

Henrik keek naar zijn vrouw, die met haar iPad voor zich tegenover hem zat. Door het lichtschijnsel van het scherm leek haar ge-

zicht bleker en magerder dan het was. De arts had gezegd dat ze zich langzamerhand beter zou gaan voelen, maar dat het tijd zou kosten om te herstellen van de traumatische gebeurtenis die ze had meegemaakt en die hun gezin bijna had vernietigd.

‘Een gerenoveerde keuken, een open haard en zelfs een eigen stuk strand.’ Emma draaide het scherm naar hem toe en liet een foto van een rode vakantiewoning met witte hoeken zien. ‘Wat vind je ervan?’

‘Mooi,’ mompelde Henrik. Hij vouwde een rekening van het elektriciteitsbedrijf open terwijl hij wanhopig probeerde om niet te denken aan de seriemoordenaar die Emma een paar weken geleden had willen verdrinken.

‘Je kijkt niet eens,’ zei ze en ze trok de iPad teleurgesteld naar zich toe.

‘Het is een heel mooi huisje,’ zei Henrik. Hij keek opnieuw. ‘Echt.’

In eerste instantie had hij gearzeld of het een goed idee was om een vakantiewoning aan de scherenkust bij Sankt Anna te kopen, maar Emma was blijven praten over hoe fijn het zou zijn om een klein paradijs buiten de stad te hebben en hij had besloten om het een kans te geven. Misschien gaf het haar iets anders om aan te denken, zodat haar energie terugkeerde.

‘Er is ook een steiger.’ Emma haalde de haarklem uit haar bruine haar, waardoor het over haar magere schouders viel. ‘Stel je voor dat we een kleine motorboot hebben en –’

‘Rustig aan,’ protesteerde Henrik. Hij legde de rekening weg. ‘Wat kost dat huisje?’

‘Drie miljoen.’

‘Drie miljoen?’

‘We kunnen een hypotheek nemen,’ zei ze haastig. ‘En er zit een stuk strand bij.’

Ze tuitte haar mond en hij kon het niet laten om te glimlachen. ‘Oké,’ zei hij.

‘Je vindt het dus goed?’ Ze deed de klem weer in haar haar. ‘Je wilt het bezichtigen? In dat geval maak ik meteen een afspraak.’

‘Doe maar,’ antwoordde Henrik. Hij pakte de volgende envelop van de stapel. Die was van de politie.

Emma keek hem onderzoekend aan. 'Wat is dat?'

'Ik weet het niet,' antwoordde hij en hij scheurde de envelop open.

'Het heeft hopelijk niets met je werk te maken,' zei ze op een scherpe toon. 'Je hebt beloofd om vrij te zijn.'

'Het is maar een foto,' zei Henrik kalmerend. 'En een beterschaps-wens van Gunnar.'

'Mag ik hem zien?'

Henrik legde de foto voor haar neer. Hij was genomen tijdens het jaarlijkse etentje van de onderzoeksgroep van drie weken geleden. Ze zaten rond een tafel die bijna bezweek onder de Libanese gerechten.

Gunnar zag er overdreven vrolijk uit. Zijn ex-vrouw, technisch rechercheur Anneli Lindgren, zat naast hem. Aan zijn andere kant zat IT-technicus Ola Söderström met zijn versleten muts, die hij koppig het hele jaar zowel binnen als buiten droeg. Tegenover hen zat Mia, samen met Henrik en Emma. Op dat moment waren ze nog volkomen onwetend over de afschuwelijke gebeurtenis die hun te wachten stond.

'Iedereen was erbij,' zei Emma. Ze keek naar hem.

Henrik knikte langzaam. 'Iedereen behalve Jana...' Hij had daar al zo vaak over nagedacht.

'Mama!' riep Vilma vanaf de bovenverdieping. 'Kom je me voorlezen?'

Henrik zag een kans om zijn gedachten te verdringen. 'Wil je dat ik het doe?'

Emma schudde haar hoofd. 'Dat hoeft niet, maar weet je? Ik krijg een slecht geweten als ik aan Jana denk.'

'Waarom dat?' vroeg Henrik.

'Omdat we haar nog steeds niet bedankt hebben. Dat hadden we lang geleden al moeten doen. Zullen we haar donderdag voor het avondeten uitnodigen? Dan schijnt het heel mooi weer te worden.'

'Kun je dat echt aan?' protesteerde Henrik. 'Je wilde met niemand meer contact hebben nadat het gebeurd was.'

'Als er iemand is die ik wil zien, dan is het de persoon die mijn leven gered heeft,' antwoordde Emma. Ze rechtte haar rug.

De succesvolle officier van justitie Jana Berzelius had Henrik niet alleen geholpen bij de jacht op de seriemoordenaar, maar had let-

terlijk Emma's leven gered. Hij moest daar ontzettend blij en dankbaar voor zijn, maar tegelijkertijd was er iets wat hem bezwaarde; een onaangename verdenking die hij veel te lang had genegeerd.

'Mama!' riep Vilma ongeduldig.

'Ik kom eraan,' riep Emma terug, waarna ze opnieuw naar Henrik keek. 'Wat is er? Je kijkt zo bezorgd.'

Hij ontweek haar blik. 'Er is niets. Je hebt gelijk, we moeten Jana natuurlijk bedanken.'

'Kun je een sms sturen om te vragen of ze donderdag om zes uur kan?'

'Ja...' antwoordde hij aarzelend. 'Dat zal ik doen.'

'Ik weet eigenlijk niets over haar,' ging Emma verder. 'Heeft ze een gezin?'

'Ze heeft een relatie met een advocaat die Per heet.'

'Zeg tegen haar dat het leuk is als ze hem meeneemt,' zei ze, en ze verliet de keuken.

Henrik zuchtte diep en leunde naar achteren op de stoel. Hij haalde zijn telefoon met tegenzin tevoorschijn, staarde even naar het donkere scherm en begon vervolgens een sms aan Jana te schrijven.

'Wat is er? Het klonk alsof er haast bij is.' Mia duwde de deur open en keek naar Gunnar, die achter zijn bureau zat. Het voorhoofd van de onderzoeksleider was gerimpeld, het dunne haar was naar achteren gekamd en zijn trui had dezelfde gele kleur als het blok post-its dat voor hem lag.

'Mia,' begon hij terwijl hij naar achteren leunde, 'ik weet dat je je eenzaam voelt sinds Henrik ouderschapsverlof heeft.'

Ze sloeg haar armen over elkaar en schudde haar hoofd. 'Ik heb nooit gezegd dat ik me eenzaam voel, ik heb me alleen afgevraagd waarom er geen vervanger geregeld is.'

'Precies, en daarom wil ik je voorstellen aan Patrik Wiking.' Gunnar gebaarde dat ze binnen moest komen. 'Hij is geen echte vervanger, maar hij is een goede onderzoeker en gaat je vanaf nu ondersteunen.'

Mia duwde de deur helemaal open en keek naar de man die in de bezoekersstoel zat. Hij zag er inderdaad uit als een Viking, consta-

terde ze, met felblauwe ogen, blond haar en een enorme baard. Zijn kleren waren sjofel; hij droeg een versleten spijkerbroek en zijn trui had een oranje en roestbruin dessin.

Hij stond op. 'Jij bent dus degene die zo eigenwijs is?' vroeg hij.

'Wat? Wat heb je hem in vredesnaam verteld?' Mia staaarde naar Gunnar. 'Vind je me eigenwijs?'

'Dat is je tweede naam en dat weet je. Bovendien hebben we niet alleen over jou gepraat, maar over iedereen in de onderzoeksgroep.'

'Jullie lijken een goed team te zijn,' zei Patrik terwijl hij naar haar toe liep. 'Ik heb altijd respect voor eigenwijze mensen gehad. Mijn ex-vrouw noemde me een eigenwijze klootzak.' Hij glimlachte naar haar en stak zijn hand uit. 'Patrik.'

'Mia.'

Terwijl ze zijn hand schudde probeerde ze zijn leeftijd te raden. Dat was moeilijk; hij was waarschijnlijk een paar jaar ouder dan zij, rond de veertig. Hij was lang, had brede schouders en keek naar haar met een nieuwsgierige blik die haar zenuwachtig maakte.

'Vertel,' zei hij terwijl hij zijn hand terugtrok. 'Waar werk je op dit moment aan?'

'Dat moet Gunnar je maar vertellen. Ik heb geen tijd.'

'Mia,' zei Gunnar. 'Vertel het gewoon in het kort.'

'We hebben drie dode criminele bendeleden die in een bosgebied gevonden zijn en honderdvijftig pagina's politieonderzoek zonder enige inhoud,' zei ze. 'Dat is alles.'

'Is het zo erg?' Patrik glimlachte scheef.

'Zo erg is het inderdaad. En ik wil je heel graag alle details vertellen, maar ik ben net klaar met het verhoren van Armand Muric en wil naar huis.'

'Hoe ging dat?' vroeg Gunnar.

'Rampzalig.'

'Heeft hij ons helemaal niets nieuws gegeven?'

'Nee,' antwoordde ze. 'Als we maar een getuige hadden, één maar, dan zou deze zaak lang geleden al opgelost zijn. Maar niemand heeft iets gezien, niemand wil iets zeggen en we weten niet eens wie er alarm geslagen heeft. Ik ben dit onderzoek zo ongelofelijk zat, dus als jullie me willen verontschuldigen, ga ik thuis met

een koud biertje op de bank liggen in plaats van meer tijd te verspillen aan het onderzoek en aan dat verdomde vervangergedoe.'

'Dat was onnodig, Mia.'

'Ik ben alleen eerlijk, Gunnar. Dat is een andere fantastische eigenschap van me waarover je meer kunt vertellen.'

Jana Berzelius hing haar colbert over haar arm voordat ze aanbelde bij het zolderappartement in de Skomakaregatan. Per Åström glimlachte verrast toen hij de deur opende. Hij had een bruinleren schort voorgebonden, het witte overhemd was opengeknoopt bij zijn hals en zijn blonde haar hing over zijn voorhoofd.

Hij liet zijn blik over de rode jurk met korte mouwen glijden.

'Wat is er?' vroeg ze.

'Je bent ongelofelijk mooi.'

'Ik heb hem eerder aangehad.'

'En ik ben blij dat je hem weer aanhebt.'

'Mag ik binnenkomen?'

'Ik ben nog niet klaar,' antwoordde hij met een glimlach.

Jana kon het niet laten om zijn glimlach te beantwoorden toen zijn verschillend gekleurde ogen haar opnieuw opnamen. Per was de enige man van wie ze ooit echt had gehouden. Ze kenden elkaar al een paar jaar, maar pas twee weken geleden had ze zichzelf toegestaan om hem te laten merken hoeveel hij voor haar betekende. Er was een tijd geweest waarin hij niets met haar te maken wilde hebben, hoewel ze daar niet over praatten. Ze waren nu een stel en ze was niet van plan hem ooit te laten gaan.

'Klaar...' zei hij. 'Kom binnen.'

Hij deed een stap naar voren en gaf een lichte kus op haar mond, waarna hij naar de keuken ging.

Jana deed de deur dicht en hing haar colbert op. Haar telefoon plingde. Ze liep naar de grote zitkamer met de vaste boekenkast en de hoge ramen terwijl ze de sms las die Henrik had gestuurd.

Per stond bij het granieten aanrecht en schonk rode wijn in twee glazen toen ze de keuken in kwam.

'Henrik en Emma nodigen ons uit om donderdagavond te komen eten,' zei ze. 'Om me te bedanken voor alles.'

‘Dat is aardig,’ zei Per. Hij zette de fles neer. ‘Maar als je bedenkt wat je voor ze gedaan hebt, dan zou je eigenlijk een medaille moeten krijgen.’ Hij knikte naar het verband rond haar arm, dat de schotwond bedekte die ze had opgelopen toen ze Emma redde. ‘Ik snap nog steeds niet hoe het je gelukt is om die krankzinnige seriemoordenaar te overmeesteren.’

Jana legde haar telefoon op het aanrecht en slikte moeizaam. Wat moest ze zeggen? Dat ze hem puur instinctief had vermoord, op een manier die ze als kind had moeten leren? ‘Ik doe aan zelfverdediging,’ antwoordde ze kort. ‘Denk je dat we moeten gaan?’

‘Natuurlijk moeten we dat doen,’ zei Per. Hij hing zijn schort over een stoel. ‘Ik pak alle kansen die ik krijg om bij je te zijn en ik vind het leuk om Henrik en Emma te ontmoeten. Ik wil alleen...’

‘Wat?’

‘Dat we meer tijd met elkaar doorbrengen. Het zou... ik bedoel... Je zou hier een keer kunnen blijven.’

‘Wil je dat ik blijf slapen?’

Per glimlachte gegeneerd en keek lang in haar ogen. Daarna liep hij naar haar toe en kuste haar voorzichtig. Ze trilde door zijn zachte lippen en duwde zich dichtertegen hem aan, voelde zijn gespierde armen en zijn warmte, rook zijn geur. Hij streelde haar rug voorzichtig, liet zijn hand naar haar schouderbladen glijden en verder onder het loshangende haar. Hoe dichtert hij bij haar nek kwam, des te ongemakkelijker voelde ze zich.

‘Wat is er?’ vroeg Per toen ze zich terugtrok. ‘Heb ik iets verkeerd gedaan?’

‘Nee.’

‘Weet je dat zeker? Ik begin me namelijk af te vragen wat er aan de hand is.’

‘Wat bedoel je?’ vroeg ze ongerust.

Hij pakte haar handen vast. ‘Misschien heb ik het mis,’ zei hij, ‘maar ik heb de hele tijd het gevoel dat er iets is wat je tegenhoudt.’

Jana beet op haar lip. Er was zo veel wat ze hem wilde vertellen, maar ze kon het niet. ‘Ik heb gewoon honger,’ zei ze met een vluchtige glimlach. ‘Zullen we gaan eten?’

Dinsdag

2

‘Het gaat niet langer, Henrik. Zo is het gewoon.’ Mia hield haar telefoon tegen haar oor terwijl ze het portiek in Haga uit kwam. Haar tweekamerappartement was niet groot, maar het voldeed, en het lag op maar een paar minuten wandelen van het politiebureau. Toch liep ze naar haar auto, die een stukje verderop in de schaduw stond.

‘Natuurlijk gaat het wel,’ zei Henrik kalm.

‘Nee,’ antwoordde ze terwijl ze haar auto van het slot deed. ‘Je moet je ouderschapsverlof afbreken en weer aan het werk gaan.’

‘Alsjeblieft, kalmere.’

‘Ik ben kalm!’ Mia veegde een paar snoeppapiertjes van haar stoel voordat ze ging zitten. ‘Ik weet gewoon niet hoe het me moet lukken om met een nieuwe partner samen te werken. En zeg verdomme niet dat het wel goed komt, want dat is niet zo.’

‘Hoe heet hij?’ vroeg Henrik.

‘Patrik Wiking, en zo ziet hij er ook uit. Geef die bebaarde spierbundel een helm en een bijl en hij kan in elk natuurhistorisch museum tentoongesteld worden.’

Henrik lachte. Ze vond het prettig om dat te horen. Hij was bijna altijd serieus en dacht alleen aan de onderzoeken.

Mia leunde naar achteren op de stoel en zag zichzelf in de achteruitkijkspiegel. *Verdomme*.

Ze trok een gezicht vanwege de donkere uitgroei van haar haar, de diepe rimpels rond haar ogen en het veel te bleke poeder dat ze had gebruikt in een poging ze te camoufleren. Aan de andere kant was er niemand voor wie ze zich mooi hoefde te maken. Ze had een serie mislukte relaties achter de rug en had onlangs beseft dat Tinder een hopeloze manier was om te proberen liefde te vinden. Ergens binnen in haar had ze de hoop dat ze ooit net als Henrik een

fatsoenlijk burgerlijk leven zou leiden, maar op dit moment had ze de energie niet om serieuze pogingen te doen om de ware te vinden.

Ze keek weg van de spiegel. 'Het spijt me dat ik je zo vroeg in de ochtend stoort met mijn telefoontje,' zei ze. 'Hoe gaat het eigenlijk met jullie?'

'Het gaat goed,' antwoordde hij. 'Emma en ik leven van dag tot dag.'

Mia trok haar trui naar beneden, die langs haar rug omhooggeschoven was. 'De tijd heelt alle wonden, wordt er gezegd, en je moet blij zijn dat ze het gered heeft. Heb je na alles wat er gebeurd is nog met Jana gepraat?'

'Nee, maar nu we het toch over haar hebben... Dat etentje met de onderzoeksgroep in het Libanese restaurant... Waarom was Jana daar niet bij? Jij hebt dat georganiseerd en ik dacht dat jij het mischien weet.'

Mia beet op haar tong.

'Hallo?' zei Henrik.

'Ja, ik ben er nog. Ik weet niet waarom ze niet gekomen is. Mischien had ze geen tijd of was het restaurant niet chic genoeg voor haar.' De waarheid was dat Mia was 'vergeten' om haar uit te nodigen. Ze voelde een steek van een slecht geweten, want hoewel ze liever omging met een standbeeld dan met de hooghartige officier van justitie, leefde Emma dankzij Jana nog en ze had zichzelf beloofd om voortaan vriendelijker tegen haar te zijn. 'Waarom vraag je dat?' voegde ze eraan toe.

Henrik zweeg een tijdje en negeerde de vraag. 'Waarom bel je eigenlijk, behalve om over je nieuwe partner te klagen?'

'Dat was het enige wat ik wilde,' zei ze, waarna hij weer begon te lachen.

'Hoe gaat het met de Vrinnevi-moorden?' vroeg hij.

Ze legde haar handen op het stuur. 'Dat gaat helemaal niet.'

'Geen nieuwe sporen?'

'Nee. Gisteren heb ik weer iemand verhoord die niets wilde zeggen, we hebben geen verdachten, we zijn heel ver weg van een arrestatie en we hebben het moordwapen nog niet gevonden.'

'De dader heeft het mes waarschijnlijk meegenomen,' constateerde Henrik.

‘Of de daders,’ zei Mia. ‘We denken nog steeds dat het een ruzie over de narcoticamarkt was die uit de hand gelopen is.’

‘Denk je dat echt?’

‘Wat zou het anders moeten zijn?’ zei ze met een gefronst voorhoofd. ‘Jij weet ook dat conflicten tussen bendes bijna altijd met drugs te maken hebben. Het probleem is dat we nu bijna een maand met deze zaak worstelen en ik weet niet wat Gunnar denkt, maar mensen gaan niet ineens praten omdat we een invaller binnengehaald hebben.’

‘Het spijt me, Mia, maar ik moet de kinderen nu naar school brengen. Luister...’

‘Ja?’

‘Het komt goed,’ zei Henrik.

‘Idiot,’ mompelde Mia. Ze glimlachte terwijl ze haar telefoon tussen de stoelen neerlegde, maar die glimlach verdween snel. Waarom twijfelde hij aan de theorie over de benderuzie? Waar stoorde hij zich aan met betrekking tot de Vrinnevi-moorden? Ze wist dat er iets was.

Haar telefoon ging over. Ze zuchtte toen ze zag dat het Gunnar was. ‘Wat is er?’ zei ze kortaf.

‘Ben je onderweg naar het bureau?’ vroeg Gunnar. ‘Alsjeblieft, zeg dat je onderweg bent.’ Hij klonk gejaagd.

‘Ik zit in de auto,’ zei ze. ‘Hoezo?’

‘Er is iets verschrikkelijks gebeurd, Mia. Er staat een filmpje op YouTube.’

‘Wat voor filmpje?’

‘Een jonge man zit op een stoel met een bomgordel rond zijn lichaam. En jij weet precies wie het is.’

Jana stond voor de hoge spiegel in haar inloopkast. Langzaam maakte ze knoop na knoop van de witte zijden blouse dicht terwijl ze aan Per dacht. Gisteren had hij voor het eerst rechtstreeks gevraagd wat haar tegenhield. Het was alsof hij haar angst voor nabijheid had gevoeld, maar er niet eerder over had durven praten.

Hij wist niets over haar achtergrond en zou nooit begrijpen wat ze had meegemaakt.

Jana haalde diep adem, schoof haar haar weg en streek met haar vingertoppen over de misvormde letters in haar nek.

KER. De godin van de gewelddadige dood.

Zolang ze zich kon herinneren had ze er alles aan gedaan om de inkerving te verbergen en ze was doodsbang dat Per te weten zou komen wat die betekende. Ze zou hem, haar carrière, haar hele leven verliezen als ooit zou uitkomen dat ze was getraind om te doden en dat ze dat ook had gedaan.

Korte geheugenflitsen verschenen in haar hoofd. Van de benauwde, stinkende container, de reis over de Atlantische Oceaan en de drie mannen die haar en de andere kinderen van hun ouders hadden gescheiden. Nadat hun ouders waren doodgeschoten waren ze naar een eiland gebracht, ver buiten de kust van Norrköping. Ze waren opgeleid tot huurmoordenaars, met het doel een drugssyndicaat te beschermen. En ze hadden nieuwe namen gekregen, de namen die in hun huid waren gekerfd en die hen er altijd aan zouden herinneren wie ze waren en waartoe ze in staat waren.

Ze besepte natuurlijk dat ze hulpeloze kinderen waren geweest die waren gevangen in de waanzin van anderen. Maar het was veel te moeilijk, ze kon niet vertellen wat ze van haar hadden gemaakt en dat de reflexen en instincten nog aanwezig waren, hoewel er zo veel jaren waren verstreken.

Jana liet haar haar weer over haar nek vallen. Ze was niet alleen bang dat Per de inkerving zou zien en de waarheid over haar bloederige verleden zou willen weten, maar er was ook nog iets anders. Ze verlangde intens naar hem.

Haar gedachten werden onderbroken doordat haar telefoon overging.

Ze liep de grote inloopkast uit, ging naar het bed en keek op het display. Hoewel het een geheim nummer was, nam ze op. 'Met Jana,' zei ze aarzelend.

'Ik moet je spreken.'

De onrust verspreidde zich door haar lichaam toen ze de stem van haar vader hoorde. Karl belde haar zelden of nooit.

'Onmiddellijk,' voegde hij eraan toe. 'Ik ben al onderweg.'

'Kom je naar mijn appartement?' vroeg Jana verbaasd.

‘Ja.’

‘Waarom heb je zo’n haast, waar wil je over praten?’

‘Dat hoor je zo meteen,’ antwoordde hij, en hij verbrak de verbinding.

Er ging een rilling door haar lichaam. Ze vermoedde waarover haar vader wilde praten. Of liever gezegd over wie.

Danilo Peña.

De man die Jana’s bloederige verleden deelde en die altijd een dreiging voor haar zou zijn. In zijn nek stond ook een naam: HADES, de god van de dood.

Ze waren de enigen die de tijd op het eiland hadden overleefd en hij wist precies hoe belangrijk het voor haar was om hun gemeenschappelijke achtergrond geheim te houden.

De haat stroomde door haar heen als ze dacht aan alle keren dat hij ermee had bedreigd om haar te ontmaskeren. Als hij verdween zou ze niet meer zo bang hoeven te zijn dat de waarheid aan het licht zou komen. En ze zou haar leven met Per kunnen voortzetten zonder dat ze bang hoefde te zijn dat Danilo hen weer uit elkaar zou halen of haar ermee zou dreigen dat hij Per iets zou aandoen als ze niet deed wat hij wilde.

Danilo zat opgesloten in de regionale kliniek voor forensische psychiatrie in Vadstena. Zodra hij vrijkwam zou ze die psychopatische idioot vermoorden, ze zou hem telkens weer vermoorden, net zo lang tot hij dood was en bleef. Het was een bijzonder onwettelijk, onwaarschijnlijk gevoel dat ze eindelijk te weten zou komen op welke dag dat zou gebeuren.

De camera gleed langzaam over het mishandelde gezicht van de jongen. Eén oog zat helemaal dicht, het andere was niet meer dan een smalle spleet. De gezwollen lippen bewogen, maar hij kon geen woord uitbrengen. De camera gleed verder naar het bebloede Adidas-jack.

‘Wat is dit in vredesnaam?’ Mia staarde naar het filmpje dat op de laptop in de vergaderkamer werd afgespeeld.

Niemand van de onderzoeksgroep gaf antwoord. Gunnar keek verbeterd, Ola krabde op zijn gele muts, Anneli wriemelde aan de dunne gouden ketting rond haar hals en Patrik had zijn handen in de zakken van zijn spijkerbroek. Zijn geruite flanellen overhemd

was een paar maten te groot, maar toch zag hij er fatsoenlijker uit dan in de kleren die hij de vorige dag had gedragen.

‘Je herkent hem, nietwaar?’ zei Gunnar.

Mia knikte. ‘Armand Muric. We hebben hem gisteren laten gaan.’

Ze keek weer naar het scherm. Tijdens haar werk als rechercheur had ze al heel vaak mishandelde personen gezien zonder erdoor geraakt te worden, maar nu ze het bont en blauw geslagen gezicht van de twintigjarige jongen zag, voelde ze zich ijskoud worden. Hoe had ze hem kunnen laten gaan? Waarom had ze hem niet vastgehouden en overgehaald om persoonlijke bescherming te nemen?

‘Hoelang staat dit filmpje al op YouTube?’ Patriks stem onderbrak haar gedachten.

‘Zeven minuten,’ antwoordde Ola. Hij schoof zijn muts naar boven. ‘Vlak voordat het filmpje geplaatst is hebben we een anonieme tip gekregen en zoals jullie zien is hij geplaatst door een persoon die zichzelf MS-13 noemt, wat de naam is van een van de gevaarlijkste criminele netwerken in Centraal-Amerika en de VS.’

Mia zag een glimp van een telefoon die was aangesloten op iets wat op een bomgordel leek en rond Armands lichaam zat voordat het beeld uitzoomde. Het filmpje trilde een beetje, alsof de persoon die de camera vasthield zenuwachtig was. Vlak daarna eindigde de opname, die maar een minuut en twaalf seconden duurde.

‘Weten we wanneer het opgenomen is?’ vroeg ze.

‘Nee,’ antwoordde Ola. ‘Maar er staat een opmerking bij.’ De IT-technicus boog zich naar het toetsenbord. Hij was lang en mager, hoewel zijn voedingspatroon bijna uitsluitend uit cola en snoep bestond, en hij had een onwaarschijnlijk talent om bijna alles te vinden als hij een computer en een internetaansluiting tot zijn beschikking had. Hij scrolde snel naar het reactieveld en wees naar het scherm: *Om negen uur knalt het in Hageby.*

Hageby, dacht Mia. De wijk die al zo veel jaren problemen veroorzaakte.

‘Waarom heeft hij dit filmpje geplaatst?’ zei Gunnar verontwaardigd. ‘Wie doet zoiets?’

‘Dit kan niet serieus zijn,’ zei Anneli. Ze schudde haar hoofd hevig. ‘Je blaast geen mensen op.’

‘Maar stel dat iemand dat toch van plan is,’ zei Mia met een blik op Anneli. ‘Stel dat Armand op dit moment in die kamer zit.’

‘Het is tien over halfnegen,’ constateerde Ola.

‘In dat geval hebben we nog twintig minuten,’ voegde Patrik eraan toe.

‘Ola, speel het filmpje nog een keer af,’ zei Mia. ‘We moeten proberen hem te vinden.’

‘Alsjeblieft,’ zei hij en hij zette het filmpje weer aan. ‘Maar het is niet zeker dat we iets zien wat...’

‘Stil.’ Mia leunde over zijn schouder. ‘We zien een heleboel. We zien een vlekkerige vloer, we zien een vieze grijze muur...’

Het aantal kijkers op YouTube nam voortdurend toe en stond al op 162. Het filmpje naderde het eind.

‘Stop!’ riep Mia.

Ola pauzeerde op het moment waarop de camera uitzoomde. Armands kapotgeslagen gezicht was op de achtergrond zichtbaar.

‘De lege planken, de tl-buizen,’ zei Mia. ‘Zien jullie dat?’

Gunnar knikte. ‘Het ziet eruit als een verlaten supermarkt.’

‘Nog achttien minuten,’ zei Patrik.

‘Een verlaten winkel in Hageby dus,’ zei Ola. Hij scrollde langs de reacties die binnen begonnen te komen.

Jezus, wat ziek.

Mee eens, wie plaatst deze shit?

Weet niet waar dit over gaat, maar goed dat de gettobewoners elkaar opruimen.

‘Kijk deze eens,’ zei Ola. Hij wees naar een reactie die was geschreven door iemand die zich Kirreno¹¹ noemde: *Nice, ik wil de explosie zien. Waar vindt die plaats?*

MS-13 had geantwoord: *Als de pompen er nog waren geweest, dan had de hele stad de explosie kunnen zien.*

‘De pompen?’ zei Anneli. ‘Wat bedoelt hij?’

‘Hij bedoelt waarschijnlijk iets wat gemakkelijk ontvlamt,’ zei Ola. ‘Zoals gas, benzine —’

‘Een tankstation!’ riep Mia. ‘Armand kan zich in een verlaten benzinestation bevinden.’

‘Je hebt gelijk,’ zei Gunnar. ‘Maar welk?’

'De klok tikt,' zei Patrik.

'Dat weten we!' snauwde Mia.

'Denk na,' ging Gunnar verder. 'Waar in Hageby is een oud tankstation?'

'okQ8,' zei Anneli. 'Ik weet dat dat gesloten is.'

Ola begon fanatiek op het toetsenbord te typen. 'Het klopt, dat tankstation is een paar jaar geleden gesloten.'

'Armand is daar,' zei Mia. 'We moeten ernaartoe.'

'Niet zonder de Explosieendienst,' zei Gunnar.

'Zeg dan dat ze op moeten schieten! En zorg ervoor dat YouTube het filmpje weghaalt.'

'Mia, we hebben nog vijftien minuten, dat halen we...'

'We halen het wel!' schreeuwde ze en ze rende de kamer uit.

Jana was tot het uiterste gespannen toen ze de deur opende en haar vader met zijn stok in zijn hand zag staan. De zwarte jas hing zwaar van zijn schouders en de staalgrijze ogen bekeken haar van top tot teen.

'Vertel,' zei ze. 'Wanneer wordt hij vrijgelaten?'

'Ik ben er niet zeker van of je dat wilt weten.' Hij passeerde haar langzaam en liep het appartement in zonder zijn jas uit te trekken.

Jana deed de deur met een knal dicht. 'Er is niets wat ik liever wil weten dan wanneer Danilo uit de psychiatrische kliniek komt.'

'Jana,' zei Karl. 'Je hebt –'

'Nee,' zei ze hoofdschuddend. 'Zeg niet dat ik een keuze heb. Dat heb ik namelijk niet! Danilo moet uit mijn leven weg. Hij mag me niet langer controleren en mijn relatie met Per ruïneren. Dat gaat niet, dus zeg het gewoon. Wanneer komt hij vrij?'

Karl liep haar werkkamer in zonder antwoord te geven.

Jana volgde hem, zag dat hij ging zitten en zijn handen op de stok legde.

'Jij hebt ervoor gezorgd dat de rechter heeft besloten dat de dwangverpleging moet stoppen,' zei ze gefrustreerd. 'Dus waarom vertel je niet gewoon op welke dag hij vrijgelaten wordt?'

'Omdat je op dit moment iets anders hebt om je mee bezig te houden!' bulderde hij.

‘Waar heb je het over?’

‘Hierover.’ Karl haalde een pagina die uit *Norrköpings Tidningar* was gescheurd uit zijn jaszak en legde die op het bureau.

Aarzelend liep ze ernaartoe en pakte het artikel op. Een ijzig gevoel verspreidde zich door haar lichaam toen ze de kop zag. Het ging over de moord in het Vrinnevi-bos.

‘Wanneer was je van plan me dit te vertellen?’ vroeg hij.

Ze slikte moeizaam. ‘Wat vertellen?’

‘Stop met je pathetische pogingen om te doen alsof je onschuldig bent. Dit is jouw werk, Jana. Jij en ik weten allebei dat jij die drie mannen vermoord hebt.’

‘Ik begrijp echt niet wat je –’

Hij trok het artikel uit haar hand. ‘Er ontgaat mij niets! Hoe vaak moet ik dat nog herhalen?’

Jana gaf geen antwoord.

‘Dankzij mijn contacten heb ik gehoord dat een van de mannen twee keer in zijn middel en één keer in zijn hals gestoken is. Wie, behalve jij, steekt iemand op die manier neer?’

‘Pap, luister naar me –’

‘Nee,’ onderbrak hij haar. ‘Beken het maar. Beken dat jij ze vermoord hebt!’

Ze keek hem aan en knikte.

Karl legde het artikel op het bureau en leunde naar achteren op de stoel. ‘Waarom?’ vroeg hij kalm.

‘Het was zelfverdediging.’

‘Zelfverdediging?’ Hij snoof.

‘Je begrijpt het niet,’ zei ze verbeterd. ‘Ze waren bewapend met messen en vielen me aan.’

‘En het mes?’ vroeg hij.

‘Dat heb ik afgeveegd en in een afvalbak gegooid.’

‘Waar?’

‘Waarom wil je dat weten? Ik –’

‘Waar?’ herhaalde Karl met een harde klank in zijn stem.

‘Bij het voetpad langs de Ravingatan, vlak voor de tunnel die onder de Söderleden door loopt.’

Karl stond op van de stoel en liep naar haar toe. ‘Hoe kun je zo

onzorgvuldig zijn? Wat was er gebeurd als iemand je had gezien? Wat had je dan gedaan? Had je diegene dan ook vermoord?’

‘Niemand heeft me gezien.’

Karl snoof weer. ‘Je hebt alles op het spel gezet, snap je dat niet? Je hebt je carrière, je hele leven geriskeerd. Is dat mijn dank voor alles wat ik voor je gedaan heb?’

‘Jij bent degene die me zo gemaakt heeft!’ De woede stroomde door haar heen.

‘Doe niet zo brutaal, Jana.’ Karl liep langs haar naar de hal.

‘Je weet dat het waar is,’ zei ze terwijl ze achter hem aan liep. ‘Jij hebt die verdomde naam in mijn nek gekerfd!’

‘Zo is het genoeg!’ Hij opende de voordeur, liep naar de trap en draaide zich naar haar om. ‘Je bent gevaarlijk, Jana. Zowel voor jezelf als voor anderen.’

‘Dank je, maar ik red het prima,’ zei ze, waarna ze de deur dicht-sloeg.

Mia’s hartslag bonkte in haar slapen toen ze met Patrik naast zich voor het gesloten tankstation in Hageby stopte. Alle pompen, lampen en borden waren weggehaald. Het winkelraam was afgeplakt en de metalen deur aan de zijkant van het vieze, grijze gebouw zat onder de graffiti. De agenten die hen waren gevolgd sprongen uit hun auto’s en begonnen het gebied snel af te zetten.

‘Het is 8.54 uur,’ zei Patrik. ‘Nog maar –’

‘Zes minuten, ik weet het!’ Mia keek haastig door het autoraam om zich heen. ‘Waar is de Explosievendienst verdomme?’

‘Ze zijn onderweg.’

‘Maar ze zijn hier nooit op tijd, daar is geen enkele kans op.’ Ze beet op haar duimnagel.

‘We weten niet eens of Armand daarbinnen is,’ zei Patrik voorzichtig.

‘Hij is er! Ik voel het en hij gaat dood als we niets doen!’ Ze maakte haar veiligheidsgordel los.

‘Nee.’ Hij stak zijn arm uit in een poging haar tegen te houden. ‘Je bent gek, je mag geen...’

Mia negeerde hem, stapte uit de auto en rende naar het tanksta-

tion. Er waren geen mensen of auto's. Het terrein rond het gebouw was verlaten.

'Mia!' riep Patrik haar na, maar ze bleef over het asfalt naar de metalen deur rennen. De gedachte dat het tankstation elk moment in de lucht kon vliegen en dat ze geen enkele vorm van beschermende uitrusting droeg schoot door haar hoofd. Toch duwde ze de klink naar beneden, maar de deur ging niet open.

'We kunnen niet naar binnen gaan!' riep Patrik, die naar haar toe rende. 'Het risico is te groot, er zijn nog maar een paar minuten over!'

'Help me liever!' Ze rukte aan de klink. De deur kraakte en het zweet liep over haar rug terwijl ze er met haar schouder tegenaan bonkte. 'Er zit geen beweging in. Schiet het slot kapot!'

Hij begon aan de gesp van zijn holster te frunniken.

'Verdomme!' riep Mia ongeduldig. Ze haalde haar eigen pistool tevoorschijn. 'Pas op!'

Met drie snelle schoten schoot ze het slot kapot. De knallen echoeden over het afgelegen terrein.

Ze stopte haar pistool weer in de holster, rukte de deur open en keek in de verlaten ruimte.

'Jezus...'

Armand was er inderdaad. Hoewel zijn gezicht vreselijk mishandeld was, herkende ze hem. Zijn hoofd hing opzij en hij bewoog niet. Hij zat helemaal alleen op een stoel bij een van de muren. Zijn trui zat onder het bloed en op de lichtgrijze vloer zaten grote rode vlekken.

Haar eerste impuls was om naar hem toe rennen, maar Patrik pakte haar vast. 'De bom kan elk moment exploderen. We moeten hier weg!'

'Stop daarmee!' schreeuwde ze toen hij haar bij de deur wegtrok. 'We kunnen hem niet achterlaten!'

'De Explosieendienst is gearriveerd.'

Mia draaide zich om en zag twee grijze minibussen afslaan en op het terrein parkeren. Ze rukte zich los uit Patriks greep en rende ernaartoe.

Haar hart bonkte in haar borstkas toen ze de mannen met hun

helmen en zware vesten zag uitstappen. Armand leefde nog steeds, ze moesten op tijd zijn om hem te redden!

‘Schiet op, hij is daarbinnen!’ riep ze naar hen.

Op dat moment zagen ze een krachtig lichtschijnsel, dat werd gevolgd door een enorme drukgolf.

Lees verder in *Sub rosa*

Van Emelie Schepp verschenen:

Memento

Narcotica

Post mortem

Postuum

Alter ego

Eerste druk juli 2021

Oorspronkelijke titel *Nio Liv*

First published by HarperCollins Nordic, Sweden

Published by arrangement with Nordin Agency AB, Sweden

Copyright © 2020 by Emelie Schepp

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2021 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Corry van Bree

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustratie Trevillion / Mariesol Fumy

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 5374 7

ISBN e-book 978 90 261 5375 4

ISBN luisterboek 978 90 261 5376 1

NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.